

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет міжнародних відносин
Кафедра міжнародного права

Затверджено

На засіданні кафедри _____

факультету _____

Львівського національного університету

імені Івана Франка

(протокол № ____ від _____ 20__ р.)

Завідувач кафедри _____

Силабус з навчальної дисципліни
«Міжнародна правотворчість»,
що викладається в межах ОНП «Міжнародне право»
третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти для здобувачів з
спеціальності 293 Міжнародне право

Назва курсу	Міжнародна правотворчість
Адреса викладання курсу	м. Львів, вул. Січових Стрільців, 19, ауд. 308
Посилання для дистанційних занять	https://us02web.zoom.us/j/85070168631?pwd=MzJkZHVKL1RqMVVDbFg1aGEvWDllQT09 Ідентифікатор конференції: 850 7016 8631 Код доступу: 2020
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Факультет міжнародних відносин, кафедра міжнародного права
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	29 Міжнародні відносини 293 Міжнародне право
Викладач	Земан Ігор Васильович, кандидат юридичних наук, доцент кафедри міжнародного права
Контактна інформація викладача (-ів)	ihor.zeman@lnu.edu.ua тел. (032)-239- 47-10 (кафедра міжнародного права)

Консультації по курсу відбуваються	Щопонеділка: 14.00-15.00 год. (кафедра міжнародного права, вул. Січових Стрільців, 19, ауд. 309)
Сторінка курсу	https://intrel.lnu.edu.ua/academics/postgraduates
Інформація про курс	«Міжнародна правотворчість» є вибіркоким навчальним курсом в системі дисциплін освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії, який забезпечує глибинні знання зі спеціальності. Викладається для аспірантів спеціальності 293 «міжнародне право» на 2 році навчання.
Коротка анотація курсу	Міжнародна правотворчість - процес створення норм міжнародного права його суб'єктами. Цей процес відрізняється значною складністю і специфікою в результаті відсутності єдиного законодавчого органу. Складність міжнародного правотворчого процесу змусила держави піти на його інституалізацію. Сьогодні розроблення універсальних міжнародно-правових актів, як правило, здійснюється в межах міжнародних організацій. Основними результатами правотворчості у міжнародному прав є створення договірних та звичаєвих норм та формування загальних принципів права. Також важливе значення відіграють допоміжні джерела міжнародного права, а саме наукова доктрина та рішення міжнародних судів. Предметом навчальної дисципліни “Міжнародна правотворчість” є норми міжнародного права, що створюються державами та іншими суб'єктами міжнародного права.
Мета та цілі курсу	Формування комплексу знань про особливі механізми міжнародного правотворчого процесу, їхні моделі та актуальні тенденції вдосконалення.
Література для вивчення дисципліни	1. Винникова Р. В. Категорія «источник права» в національному и международном праве / Винникова Р. В. // Проблемы права. Международный правовой журнал. – 2006. – № 2. – С. 77–79. 2. Галімурка П. Правова природа консультативних висновків Міжнародного Суду ООН / П.Галімурка, І.Земан // Вісник Львівського університету. Серія міжнародні відносини. – 2019. –

Випуск 47. – С. 163-172.

3. Даниленко Г. М. Обычай в современном международном праве / Даниленко Г. М.; Отв. ред.: Мовчан А. П. – М., 1988. – 192 с.
4. **Даниленко Г.М. Процесс создания обычных норм в современном международном праве. М., СЕМП, 1982.**
5. **Дмитрієв А. І. Юридичний механізм формування звичаєвих та створення договірних норм міжнародного права: питання теорії / А. І. Дмитрієв // Часопис Київського університету права. – 2002. – № 2. – С. 65–70.**
6. **Дружков М.П. Заключение многосторонних договоров в рамках и под эгидой международных организаций. – К.: Наукова думка, 1986. – 103 с.**
7. Каламкарян Р. А. Международно–правовое значение односторонних юридических актов государств / Каламкарян Р. А.; Отв. ред.: Менжинский В. И. – М.: Наука, 1984. – 133 с.
8. Каламкарян Р. А. Место доктрин наиболее квалифицированных специалистов по публичному праву различных наций в источниковой базе современного международного права /Р. А. Каламкарян // Государство и право. – 2006. – № 4. – С. 69–80.
9. Корецкий В. М. Общие принципы права в международном праве / Корецкий В. М.; Отв. ред.: Крылов С. Б. – Киев: Изд–во АН УССР, 1957. – 52 с.
10. **Крылов Н. Б. Правотворческая деятельность международных организаций. – М.: Наука, 1988. – 174 с.**
11. **Кулеба Д. І. Участь України в міжнародних організаціях. Правова теорія і практика / Д. І. Кулеба. – К.: Проміні, 2007. – 302 с.**
12. Лукашук И. И. Источники международного права / Лукашук И. И. – Киев, 1966. – 125 с.
13. Лукашук И.И. Кодификация и прогрессивное развитие международного права в XXI веке.//РЕМП М.: 2000
14. **Мельник С.А. Односторонние акты государств в современном международном праве : монография / С. А. Мельник. – Одесса: Феникс, 2011. – 333 с.**
15. **Мережко О. Теорія джерел міжнародного права / О. Мережко // Юридичний журнал. – 2009. –**

№ 1. – С. 40–49.

16. Нігрєєва О.О. Правотворчість у міжнародному праві: до питання про визначення / О.О. Нігрєєва // Науковий, вісник Міжнародного гуманітарного університету. - 2013. - Віт. 6-3. - Т. 2. - С. 156-159.

17. Трояновский А. В. Современные взгляды на систему источников международного права / А. В. Трояновский // Марку Ефимовичу Черкесу – 80: статьи учеников и коллег. – Одесса, 2010. – С. 100-116.

18. Черниченко С.В. Нормы международного права, их создание и особенности их структуры. – СЕМП, 1979. – М., 1980. – С. 44-59.

19. Щокін Ю. В. Міжнародно–правовий звичай: проблеми теорії і практики / Ю. В. Щокін/. – Харків: Право, 2012. – 456 с.

20. Alan Boyle and Christine Chinkin. The making of international law – Oxford: Oxford University Press, 2007. – 338 p.

21. Alvarez J. International Organizations as Law-makers / Jose Alvarez. – Oxford: Oxford University Press, 2005. – 660 с.

22. Aust A. Modern Treaty Law and Practice / Anthony Aust. – Cambridge: Cambridge University Press, 2013. – 547 с.

23. Degan V. Sources of International Law. – Martinus Nijhoff Publishers, 1997. – 564 p.

24. Koh H. Twenty-First Century International Lawmaking / H. Koh // US Department of State [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.state.gov/s/1/releases/remarks/I99319.htm>.

25. Koskenniemi M. (ed.) Sources of International Law. Edited by Martti Koskenniemi. – Ashgate Dartmouth Publishing Company Limited, 2000. – 600 p.

26. Niilo Jääskinen. Doctrine as a Source of the International Unification of Law /Jääskinen Niilo. - University of Helsinki. - 1985 - P. 123-128.

27. Nolte G. Treaties and Their Practice – Symptoms of Their Rise of Decline / Georg Nolte. – The Hague Academy of International Law :Brill | Nijhoff, 2018. – 277 p.

28. Origin and background of the development and codification of international law. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.un.org/law/ilc/>

	29. Pellet A. Shaping the Future of International Law: The Role of the World Court in Law-Making / Alain Pellet // Looking to the Future Essays on International Law in Honor of W. Michael Reisman / Alain Pellet. – Leiden: Brill Nijhoff, 2011. – С. 1065–1083. 30. Tams C. The Development of International Law by the International Court of Justice [Електронний ресурс] / Christian Tams – Режим доступу до ресурсу: https://www.scienzegiuridiche.uniroma1.it/sites/default/files/varie/GML/2015/GML_2015-Tams.pdf.
Тривалість курсу	3 кредити, 90 год.
Обсяг курсу	48 аудиторних годин 3 них: 32 години лекцій 16 годин практичних занять 42 години самостійної роботи
Очікувані результати навчання	Після завершення курсу студент повинен: Знати: нормативний зміст та теоретичні засади процесу створення основних видів норм міжнародного права, процес створення норм міжнародного права органами міжнародних організацій, внесок діяльності міжнародних судів у процес міжнародної правотворчості. Вміти: проводити ретельний та всеохоплюючий аналіз сучасних способів міжнародного нормотворення та вміти надати кваліфіковану консультацію стосовно нормативного змісту ключових джерел міжнародного права, використовувати знання про різного роду регіональні та універсальні міжнародні організації, що займаються правотворчою діяльністю, вміти надати всеохоплюючу консультацію стосовно ефективного способу творення норм міжнародного права.

Формат курсу	Очний (заочний)
Підсумковий контроль, форма	Іспит
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	Критерії оцінювання за курсом «Міжнародна правотворчість»: Загалом – 100 балів, з них: Практичні заняття (50 балів), які включають 30 балів поточне опитування; 10 балів письмовий колоквіум; 10 балів індивідуальне письмове завдання. Екзамен (відповіді за білетами – 50 балів)

Схема курсу «Міжнародна правотворчість»

Тижні	Лекції	Практичні	Робочі питання	Література
1	Правотворчість у сучасному міжнародному праві			
2	Способи формування норм міжнародного права	1. Способи формування норм міжнародного права	1. Поняття міжнародної правотворчості. 2. Загальна характеристика суб'єктів правотворчої діяльності в міжнародному праві. 3. Основні та допоміжні способи міжнародної правотворчості. 3.1. Результати міжнародної правотворчості. 3.2. Рішення міжнародних організацій, односторонні акти держав, м'яке право, як особливі форми міжнародної правотворчості.	2,5,11,18,29,36
3	Процес формування звичаєвих норм у міжнародному праві			
4	Етапи міжнародної звичаєвої правотворчості	2. Етапи міжнародної звичаєвої правотворчості	1. Етапи формування звичаєвих норм МП. Міжнародний звичай та узвичаєння. 2. Постійно повторювана практика	5,7,9,10,22

			держав, як необхідний елемент формування міжнародного звичаю. 3. Opinio juris sive necessitatis, як переконання згоди на юридичну обов'язковість звичаєвої норми.	
5	Творення договірних норм у міжнародному праві			
6	Сучасні моделі укладення міжнародних договорів	3. Сучасні моделі укладення міжнародних договорів	1. Роль двосторонніх договорів у міжнародній правотворчості. 2. Багатосторонні міжнародні договори і процес правотворчості. 3. Міжнародний договір за участю міжнародних організацій, як важлива форма правотворчості.	3,12,13
7	Вплив наукової доктрини на правотворчість у міжнародному праві			
8	Міжнародні неурядові організації і правотворчий процес	4. Вплив наукової доктрини на правотворчість у міжнародному праві	1. Співвідношення понять доктрина, концепція, теорія. 2. Розвиток доктрини природного права у філософсько-правовій думці. 3. Доктрина позитивного права в міжнародному праві. 4. Новітні доктрини «responsibility to protect», “failed state” у сучасному міжнародному праві.	15,19,28,39,43
9	Міжнародні організації, як			

	площадка створення норм права			
10	Правотворчий процес в рамках Ради Європи	5. Міжнародні організації, як площадка створення норм права	1. Поняття правотворчості міжнародних організацій. 2. Особливості правотворчої діяльності міжнародних міжурядових організацій. 3. Особливості внутрішнього права міжнародних організацій. 4. Процедура прийняття рішень міжнародних міжурядових організацій.	10, 11, 21, 23
11	Створення норм права на міжнародних конференціях			
12	Вплив міжнародної судової практики на правотворчий процес	6. Створення норм права на міжнародних конференціях	1. Поняття правотворчості міжнародних організацій. 2. Особливості правотворчої діяльності міжнародних міжурядових організацій. 3. Особливості внутрішнього права міжнародних організацій. 4. Процедура прийняття рішень міжнародних міжурядових організацій. 5. Вплив неурядових організацій на міжнародну правотворчість.	24, 30, 42
13	Міжнародна правотворчість міжнародних судових			

	органів			
14	Кодифікація та прогресивний розвиток міжнародного права	7. Вплив міжнародної судової практики на правотворчий процес	1. Рішення та консультативні висновки МС ООН (характеристика окремих видів спорів). 2. Вплив правотлумачної практики МС ООН на розвиток норм міжнародного права. 3. Рішення Європейського суду з прав людини, як інструмент розвитку нормативного змісту норм ЄКПЛ 1950 р.	18,21, 41
15	Відносини Міжнародного суду ООН та Комісії міжнародного права ООН			
16	Прогнози розвитку міжнародного правотворчого процесу	8. Кодифікація та прогресивний розвиток міжнародного права	1. Поняття кодифікації норм міжнародного права. Діяльність комісії міжнародного права ООН. 2. Прогресивний розвиток міжнародного права в роботі Комісії міжнародного права ООН. 3. Актуальні теми розгляду комісією міжнародного права ООН. 4. Вплив неурядових організацій авторитетних юристів-міжнародників на процес кодифікації норм міжнародного права.	6,14,36